

donū scientie vel pphetie vel miraculoꝝ: quoz nihil dz negligi. scbe cor. 6. Ne in vanū grām dei recipiatis ꝛc. Di co grām q̄ data ē tibi p pphetiā. i. p diuinā inspirationē. Nā i p̄mitiua ecclesia vbi pure ꝛ pp deū electōes fiebāt null⁹ assumebat ad ep̄atū nisi p electionē diuinā: sic electus ē Ambrosius ꝛ Nicolaus. Et hanc inspirationē vocat h pphetiā. Un̄ glo. dicit. i. p sanctorū electionē: qꝛ sancti nō eligebāt quē a deo nō sciebāt electū. Itē apls p̄uidebat hūc p̄futurū eē pplō. Prouer. 29. Lū pphetia defecerit. i. talis modus electiōis dissipabit pplis. Et quō. Lū impositiōe manus p̄sbyteri. Alia lra habet manus p̄sbyteri. Et sicut dictū ē nomina p̄sbyteri v̄l ep̄i sunt p̄miscua: qꝛ sacerdotes ꝛ p̄sbyteri. i. ep̄iscopi erāt qꝛ recipiebant cū manus impositiōe. Nume. 27. Uoca Josue ꝛ i pone manū tuā sup eū ꝛc. Dñs ēt imposuit manū pueris vt d̄r Mat. 19. Itē apli septē diaconibus. Act. 6. Et id ozdinādis in ep̄m imponunt manus. Sz q̄stio ē cū ep̄iscopus debeat ordinari a tribus: q̄re hic d̄r singulari numero p̄sbyteri. R̄spondeo hoc iō dicit: qꝛ ꝛ si ueniāt multi: tñ vnus ē p̄ncipalis ꝛ alij coassistētes: tñ p̄r dicit qꝛ tūc hec institutio nōdū erat: ꝛ tunc pauci erāt ep̄i qꝛ nō poterant gregari. Alia littera hꝛ p̄sbyteri. i. illoꝝ qꝛ sibi imposuerunt manus nō in q̄stum hoies: sed in q̄stum p̄sbyteri. Et hec ipositiō significat collationē gr̄e: nō qꝛ ministri dent grām: sed qꝛ significat gr̄az datā a x̄po. Un̄ illoꝝ ē solū qꝛ sunt m̄stri x̄pi. Et iō dicit p̄sbyteri v̄l p̄sbyteri: qꝛ man⁹ ipositiō: alia ē q̄ fit a diaconib⁹: ꝛ alia q̄ fit a p̄sbyteris.

Deinde cū dicit. (Nec meditare ꝛc.) Oñdit quō impleatur qd̄ dictū est: vt. i. continue mediteꝛ ea q̄ spectāt ad officium suū. Heb. vlti. Ipsi. n. puigilant quasi rōnem p̄ animabus vestris redditori: vt cū gaudio ꝛc. Nec ḡ meditare. i. frequēter cogita q̄ s̄nt ad curā gregis tui. In his esto. i. tota virtus tua sit ad hoc. Et quare? Ut p̄fect⁹ tu⁹ ꝛc. Mat. 5. Nemo accēdit lucernam ꝛ i abscondito ponit ꝛc. Phil. 4. Modestia vestra nota sit oibus hoibus ꝛc. Et hec dz seruare pp̄ p̄m̄ium expectatū: pp̄ qd̄ subdit dicēs. (Attēde tibi ꝛ doctrine.) Aliq̄ sic attendunt doctrine qꝛ sui curā negligūt: sed apls dicit qꝛ p̄mo attēdat sibi ꝛ postea doctrine. Eccl. 30. Miserere aie tue placēs deo ꝛc. Un̄ iesus cepit facere ꝛ docere. (Insta in illis). i. instāter exerce. z. Tim. 4. Insta oportune. Et fructus erit ex hoc copiosus: qꝛ hoc faciēs ꝛ teipsum ꝛc. Et hoc ē magnū Jac. 5. Qui p̄uerti fecerit petōres ab errore vie sue salua bit aiaz suā a morte ꝛc. Dan. 12. Qui ad iusticiā erudiūt multos q̄si stelle ꝛc. Un̄ doctorib⁹ debet p̄m̄iū aureole.

Deinde cū dicit. (Seniore ꝛc.) Oñdit quomodo diuersimode diuersis suā doctrinā dz tradere: ꝛ ponit diu as diuersitates. Unā fm̄ etatē. Alia fm̄ sexū. Scōz etatez primo q̄stum ad viros. Scōo q̄stum ad feminas ibi. (Anus ꝛc.) Dicit ḡ. Seniore ꝛc. Leui. 19. Donora p̄sonā senis. Et iō nō sunt mordaciter increpādi: sꝫ obsequēdi. p̄me. pe. 5. Seniores qꝛ in vobis sunt obsecro p̄senior. Et si petrus senior hoc faciebat: q̄sto magis iuuenis. Sed 5 Esa. 65. Puer centū annoꝝ moriet⁹: ꝛ peccator centum annoꝝ maledictus erit. Respondeo dicendū ē qꝛ senex p̄opter excedentē maliciā perdit honorē senectutis: et tunc increpādus (Iuuenes ꝛc.) Mat. 23. Dēs vos fratres estis. Ezech. 34. Lū austeritate imperabitis eis. Ex parte feminaz ē differentia etatū (qꝛ anus vt matres) maxime q̄ nō sunt iuuenes. infra. 5. Viduas honora. Iuueniculas vt sorozes. ex amore charitatis. Et h. i. omni castitate. Quia amor spiritualis ad mulieres degenerat in carnalē: ideo in his que ad iuueniculas prinētr adhibēda ē castitas: ꝛ iō apls addit hoc. Un̄ papa scribēs eis diē. (Dilectis i x̄po.) Sed yris simplr dicit: dilectis filijs.

Viduas honora: q̄ vere vidue sunt. Si que aūt vidua filios aut nepotes hꝛ discat p̄m̄iū domū suā regere: ꝛ mutuā vicē reddere parentibus. Hoc. n. acceptū ē corā deo.

Que aūt vere vidua ē ꝛ desolata speret i deū: ꝛ instet obsecrationibus ꝛ oratiōib⁹ nocte ꝛ die. Nā q̄ in delitijs ē viuēs mortua ē. Et hoc precipe vt irreprehensibiles sint. Si quis aūt suoz ꝛ maxime domesticoꝝ curam nō habet fidem negauit: ꝛ est infideli deterior.

Supra instruxit timotheū de vsu ciboꝝ ꝛ de abstinentia: hic instruit eū de dispensatione ciboꝝ q̄ fit spūalib⁹ p̄sonis. s. q̄ dispensabant viduis ꝛ doctoribus. Primo ḡ instruit eū de viduis. Scōo de doctoribus ibi. (Et q̄ bñ p̄sunt ꝛc.) Circa p̄m̄iū p̄mo oñdit quō viduis ꝛ doctorib⁹ sunt ministrāda alimēta p̄ ecclesiaz. Scōo qualis vidua sit eligēda ibi. (Vidua eligat ꝛc.) Itēz p̄mo oñdit q̄lib⁹ viduis sit subueniēdū. Scōo māifestat qd̄ dixit ibi. (Si qua aūt ꝛc.) Tertio oñdit rōnez dictoz ibi. (Si qs ꝛc.) Dicit ḡ viduas honora nō solū reuerentiā exhibēdo: sed necessaria tribuēdo. Dec. n. duo itelligunt in v̄bo honoris. Un̄ in precepto honorādi parētes intelligitur ēt de subuētiōe. q. d. In necessarijs p̄uide. Et hoc inchoatū ē a p̄ncipio ecclesie. Act. 6. Factū ē murmur grecoꝝ aduersus hebreos: eo qꝛ despicerent in ministerio quottidiano vidue eoz. scōi Mach. 3. In tēplo pecunia posita ad alimonā viduaz ꝛ pupilloꝝ. Sz qs viduas: Illas q̄ vere sunt vidue. Vidua d̄r quasi a viro idua. i. diuisa. Nāz vidua vere ē illa q̄ nō hꝛ alias p̄sonas a q̄bus sustēter: et huic necessaria dabant de elemosynis fidelium.

Deinde cū dicit. (Si qua aūt ꝛc.) Exponit q̄ sunt vere vidue: ꝛ p̄mo oñdit q̄ non sunt vere. Scōo q̄ sunt vere ibi. (Que aūt ꝛc.) Circa p̄m̄iū p̄mo agit de institutiōe eaz q̄ sunt vere vidue. Scōo rōez assignat ibi. (Doc. n. ꝛc.) Instruit ḡ hꝛ qꝛ discat domū suā regere. Job. 10. Docuerunt filiā suā regere familiā ꝛc. Et dicit p̄m̄iū: qꝛ vidua q̄ assumit ad p̄uisionem sibi ab ecclesia fiendā dz eē cū honestate vigilās. Et hoc ē qd̄ dicit. Si didicit ꝛc. Itē dz suis parētib⁹ fuire: ꝛ iō dicit. (Mutuā ꝛc.) Quasi dicat. Sicut parētes eaz nutrierunt: ita ꝛ ipsa eos: si hꝛ eos. Et huius rō assignat cū subiungit dicēs. (Nec enim ē acceptū ꝛc.) Quia hec nō solū hoibus fiunt: sꝫ deo. Et hoc pꝛ qꝛ dñs de hoc speciale mādatū dedit. Exo. 20. Qd̄ etiam dñs iesus i euāgelio noluit p̄termitti. Itē h̄ nā docet: vt homo recompenset beneficia impendētib⁹: et nulli tātum impenderunt quantum parentes.

Deinde cum dicit. (Que aūt vere ꝛc.) Tractat de veris viduis. Primo ostēdēs q̄ vere sint vidue. Scōo qualiter instruende sunt ibi. (Speret in deū ꝛc.) Dicit ergo. Que aūt ꝛc. desolata. i. q̄ nō habeat solationē humanaz. s. filios vel parētes. Et talis q̄ nō hꝛ aliud pfugiū nisi qꝛ speret in deū ēt q̄stum ad tēporalia subsidia p̄ ecclesiam sustētata. Et debet instrui primo vt exerceat in bonis. Scōo vt caueat a malis ibi. (Et hoc precipe ꝛc.) Circa p̄m̄iū duo facit: qꝛ primo oñdit quib⁹ dz occupari hec vidua. Scōo rōnem assignat ibi. (Nā vidua ꝛc.) Dicit ergo. Speret in deo ꝛ actū spei uenientē exerceat qd̄ fit p̄ orationē: qꝛ obtinet p̄ hanc qd̄ sperat. Oratio. n. eleuatio est mentis in deū: obsecratio est postulatio p̄ aliq̄ sacra. Et dicit. (Die ꝛ nocte) qꝛ impossibile est qꝛ animus

hois sit sine aliqua cura. Et iō ex quo vidua nihil hz in q̄ occupet d̄z vacare sp̄ deo. Luc. 2. Anna nō discedebat d̄ tēplo rē. Judith. 8. fecit cubiculū i supiori ad orandum.

¶ Deinde cū dicit. (Nā q̄ rē.) Reddit rōnem quare d̄z semp vacare orationi. s. q̄ impossibile est q̄ animus non occupet circa aliquā delectationē. Et cū animus ociofi nō occupat vtilibus ōz q̄ occupet carnalibus. Et iō dicit q̄ vidua sic desolata vacet orationibus: q̄ si nō hz hanc dat se delicijs: r̄ sic mortua ē morte peccati. Apoc. 3. Non men hēs q̄ viuas r̄ mortu⁹ es rē. Esa. 38. Viuens. s. iteri⁹ viuens. s. exterius p̄fitebif tibi. Et licet delitie sint oibus hoibus occasio mortis: specialiter tñ mulierib⁹: q̄ ex sui nā habent animi molliciē. Lū ergo delitie emolliat aiuz necesse est q̄ mulieres multo plus emolliantur. Jere. 31. vsq̄q̄ delicijs dissolueris filia vaga. Apoc. 18. Quātū glorificauit se r̄ i delitijs fuit tñ dare illi tormētū r̄ luctū rē.

¶ Deinde cū dicit. (Et hoc p̄cipe rē.) Oñedit q̄ instrui debēt cauere sibi a malis. Et iō dicit q̄ et prohibeat hoc p̄cipiēs q̄ mulieres q̄ ab ecclesia sustētant sint irrep̄hē sibilis. ps. Domum tuam domine decet sanctitudo.

¶ Deinde cū dicit. (Si qs̄ aut rē.) Assignat rōnem hui⁹ qd̄ dixit (discat primū rē.) dices q̄ ōz q̄ circa hoc instruat vidua: q̄ hoc est de necessitate. Et iō dicit: suoz q̄ ruz s. cura ei incumbit et maxime domesticoz. Lan. 2. Quid nauit in me charitatē. Et sicut aug. dicit: postumus oib⁹ bene velle: s̄ illi qui sunt nobis cōiuncti estimant quasi qdam soz: r̄ iō magis diligendi. Ambrosius in libro de officijs dicit: q̄ ratio huius ē: q̄ forte his qbus nō est v̄ recūdū suscipere a suis esset v̄ recūdū suscipere ab alijs.

¶ Sidē negauit p̄ opa: q̄ si non seruat fidem his quos natura copulauit sequēs ē q̄ nec alijs. Tit. 1. Confitentur se nosce deū factis aut negant rē. Sed nungd̄ ē hoc v̄z. et est infideli deterior: Lūius p̄trariū videt p̄ aug. Jo. 15. Si nō venissem rē. q̄ sup hoc dicit q̄ ibi loquitur de peccato infidelitatis: qd̄ est grauius ceteris peccatis: q̄ peccata in deū sunt grauiora q̄ q̄ in proximū. Respō deo q̄ status fidelis ab infideli pōt dupliciter p̄siderari. Primo q̄tum ad statū peccati: r̄ sic infideles sunt in peiozi statū: q̄ nihil agunt deo acceptū: nō aut si p̄siderent q̄tum ad vnū peccatū. Fidelis eniz r̄ infidelis si mechētur plus peccat fidelis: q̄ facit iniurias fidei. Et sic dicit q̄ si fidelis p̄tēnit curā parentū grauius peccat q̄ si hoc faceret infidelis. sc̄de. Pe. 2. Melius erat eis nō cognoscere viā iusticie q̄ post agnitionē retrosum auerti rē.

Lectio.

II.

Vidua eligatur non minus sexaginta annoz que fuerit vnus viri vxor in operibus bonis testimonium habens si filios educauit: si hospitio receperit: si sanctorum pedes lauit: si tribulationez patientibus subministravit: si omne op⁹ bonum subsecuta est. Adolescentiores autē viduas deuota. Cum enim luxuriare fuerint i christo nubere volunt habentes dānationez: quia primam fidem irritam fecerunt. Simul autem r̄ ociose discunt circūire domos: nō solū ociose: sed r̄ verbose r̄ curiose loquētes q̄ non oportet. Volo autem iuniores nubere: si filios procreare: matresfamilias esse: nullaz occasionem dare aduersario maledicti gratia. Jam enim quedam conuerse sunt retro post

sathanam. Si quis fidelis habet viduas sumministret illis: vt non grauetur ecclesia vt his que vere vidue sunt sufficiat.

¶ Supra oñdit viduas ab ecclesia eē sustētandas: hic ostēdit quales sunt sustētande. Et p̄mo oñdit qualis sit eligēda. Sc̄do qualis vitāda ibi. (Adolescentiores rē.) Circa primū tria facit: q̄ p̄mo oñdit eē eligēda ex tēpe. Sc̄do ex castitate. Tertio ex bonoz opez exercitio. Ex tpe q̄ sexaginta annoz. Sed de qua electiōe agit: Ad hoc pōt r̄ideri dupliciter. Uno mō q̄ loquit de electiōe qua eligitur ad p̄sidentū gubernationi aliaz viduaz q̄ ab ecclesia nutriebant q̄ sic antiqua p̄ficiat vt de p̄tinetia ei⁹ nullus suspicet. Numeri. 4. A triginta annis r̄ supra vsq̄ ad annos. 50. rē. Sed p̄tra v̄r q̄ ecclesia facit h̄ium: q̄ abbatisse iuniores fiunt. R̄ideo dicendū ē q̄ inordinatū ē q̄ nimis iuuecule fiunt: s̄ tñ nō ē tāta diligentia ecclesie in eis q̄ sunt incluse vt in eis q̄ sunt libere. Alio mō q̄ loquat de electiōe qua eligit ad hoc q̄ sustēret stipēdys ecclesie: r̄ talis eligat nō min⁹ q̄ annoz sexaginta: q̄ iuuenes p̄nt laborare manibus: sicut r̄ ap̄lus: qui licet posset de euāgelio viuere: tñ laborabat: s̄ vetule gescūt.

¶ Ex castitate eē eligēda ē vidua: ideo dicit. Que fuerit vnus viri vxor. Sicut. n. regrii i ep̄o q̄ sit vir vni⁹ vxoris: ita in vetula q̄ sit viri vnus vxor. Ho. hoc dicit p̄ p̄dictū sacramētum. Nec glo. ē magistralis r̄ paz valet. Nō enim v̄r ratio sumi ex aliquo sacramento: q̄ mulieres nō suscipiūt aliqua sacramēta ministrāda. S̄z b̄ dicit p̄ firmitatē: vt. s. habeat p̄tinuū p̄positū suande viduitatis. S̄z hieronymus in epla ad aggerūtiaz. als ad eficiā aliā rōnem assignat. s. q̄ apud gētiles mos erat q̄ i sacris deoz nulla p̄erat q̄ haberet duos viros. Et iō apo stulus voluit vt q̄ alimētis eccleie nutriebantur non minus essent caste. Judith. 15. Eo q̄ castitate amaueris et post virum tuuz altez nescieris rē. Luc. 2. Uixit annis septē cuz viro suo a virginitate sua rē. Et iō ē q̄ si laudabile signum castitatis q̄ vnus viri fuit vxor.

¶ Deinde cū dicit. (In opibus bonis rē.) Oñdit viduas eē eligēda ex exercitio bonoz operum: r̄ p̄ i generali. Sc̄do in sp̄ali ibi. (Si filios rē.) Tertio dat idē intelligere de omnibus bonis opibus ibi. (Si omne opus rē.) Quātū ad primū dicit. (In opibus bonis rē.) p̄ouer. vltimo. Laudēt eā in portis opera eius. Et dicit. Testimoniu habēs. Jo. 5. Opa q̄ dedit mihi p̄ vt p̄ficiam ipsa opa q̄ ego facio testimoniu phibent de me rē. Exterioza enī opa ostēdunt interiorē fidē. Ja. 2. Oñde mihi fidem tuā sine opibus: r̄ ego ostēdas tibi ex opib⁹ fidē meā rē. Sed q̄ opera: primo ad suos: sc̄do ad alios. Ad suos dicit. (Si filios educauit) .s. i tiorē dei r̄ castitate. Ecclici. 7. Sily tibi sunt erudi illos. Quātū ad alios tāgit tria opa pietatis. Primo ad misericordiā: q̄ mulieres habentes cor molle sunt naturaliter misericordes. p̄mo ḡ docet hospitalitatē ibi. (Si hospitio recepit.) Ro. 12. Hospitalitatē sectātes. Sc̄do cū hoc simul ponit humilitatez dicens. (Si sanctorū lauit pedes) sic. n. sunt sancti recipiēdi q̄ r̄ honorifice tractādi. Luc. 10. Martha aut satagebat circa frequēs misterii: sic xps Jo. 13. Si ḡ ego laui pedes vros dñs r̄ magister r̄ vos debetis alter alterius lauare pedes rē. Ho. augustini sup Jo. Faciūt hoc sibi iuicē frēs et in ipso ope visibili: r̄ qd̄ manu nō faciunt corde nō faciūt. Multo aut meli⁹ ē vt et manib⁹ fiat: nec d̄dignet qd̄ fecit xps facer xpianus. Qui. n. ad pedes fratris inclinā ei i corde humilitas excitat: v̄l si iā inerat p̄firmat humilitatis affect⁹. Tertio fortitudinē r̄ p̄stātiā: vt .s. tribulatis assistat. Heb. 10. Vinctis compassi estis.

Ad timotheum I.

C Deinde cū dicit. (In oibus rē.) Cōcludit i qbus dz eē bona dicēs. (Si oē op' bonū subsecuta ē.) i. profecuta ē. Sal. 6. Dū tēpus habemus operemur bonū ad oēs rē.

C Deinde cū dicit. (Adoleſcētiōes rē.) Dñdit q̄ sint vi tande. Et p̄mo hoc oñdit. Sc̄do assignat rationē ibi (Cū enim luxuriare rē.) Dicit ḡ eligant vidue talis etatis: s; deuota adoleſcētiōes viduas. i. passim nō recipias ad su ſtentationē in ecclesia p̄cipue infames r̄ dissolutas: v' ſtentationē in ecclesia p̄cipue infames r̄ dissolutas: v' deuota eas q̄tum ad p̄fortiū r̄ familiaritatem. Ecc' 4. 2. Melior est inigtas viri. i. securior ad cōmorandū q̄ mulier bñfaciens. Un̄ subdit: r̄ mulier cōfundens in opprobrium. Prima expositio est litteralis.

C Deinde cū dicit. (Cū. n. rē.) Assignat duplex rō ex dupli periculo qd̄ iminet. Circa primū duo facit: qz primo pponit p̄mū. Sc̄do r̄idet q̄stioni ibi. (Dabētes damnationē rē.) Si eniz adoleſcētes assumant ad sustentationē ecclie sunt duo p̄sequētia. s. q̄ habeāt sufficientiā r̄ q̄ nō cogant manibus opare. Ex vtroq̄ aut̄ iminet periculum. Ex p̄mo piculus castitatis. Un̄ dicit. (Cū. n. luxuriare fuerint rē.) Luxuria q̄nq; sumit p̄ supfluitate actus venere: r̄ sic ē vni de septē vitus capitalibus: quādoq; vtro sumit p̄ omni supfluitate rez corporaliū. Et sic sumitur hic. Quasi dicat. Cū habuerint supabundantiā p̄ supfragiū xp̄i: tūc nubere volūt. Exo. 32. Sedit p̄pls mādu care r̄ bibere r̄ surrexerūt ludere. Valeri' dicit q̄ a cerere. i. cibo: et libero p̄re p̄pinqu' ē locus ad venerē. Osee. 4. Comedet r̄ nō saturabūt: fornicati sūt r̄ nō cessauerūt rē.

C Deinde cū dicit. (Dabētes rē.) R̄idet tacite q̄stioni. Posset. n. aliq; dicere. Quid. n. mali ē si nubāt. Tu eniz dicis. p̄me cor. 7. Mulier nō peccat si nubat. Ideo dicit. (In hoc hñt dānationē.) qz p̄mā fidē. s. castitatis quam vouerūt als eni nō fuissent assumeptē ad alimonia. Unō dicit Augu. hic q̄ ex solo p̄posito qz incurrit dānationē. Uex ē si sit ad d̄terminatū r̄ cū p̄sensu. Eccles. 4. Si qd̄ vouisti deo ne moreris reddere rē. Luce. 9. Nemo mittēs manū in aratū r̄ aspiciēs retro aptus ē regno dei rē. Ex sc̄do. s. q̄ nō laborāt tria mala incurrūt. Primū malū ē ocioſitas. Ecc' 33. Multā maliciā docuit ocioſitas. Ezech. 16. Dec fuit inigtas sodome sororis tue: supbia: saturitas panis r̄ abūdātia r̄ ocii rē. Prouer. 12. Qui sectatur ocii stultissimus ē rē. Ex ocioſitate sequuntur hec mala. Cor mulieris nō ē firmū sicut viri: r̄ p̄ hoc ad diuersa mouet. Si ḡ nō astringat ad operandū oz ferri ad diuersa. Et iō ē periculū q̄ mulieres sint ocioſe: vñ antiqui occupabāt eas. Itē efficiunt instabiles q̄stuz ad locū: qz discunt circuire domos. Prouer. 7. Nūc foris nūc in plateis nūc iuxta angulos insidiās rē. Jere. 14. Dilexit mouere pedes suos r̄ nō genuit r̄ dñō nō placuit. Quātuz ad vba dicit. (Uerbose.) Ex quo. n. nō occupant multū vacāt nugl. Prouer. 7. Harrula vaga getis ipatiēs rē. Quātū ad cor curioſe: qz ex q̄ nō occupant i suis: itromittūt se de alienis: r̄ iō loquūt q̄ nō oz: qz oium facta dyudicant. Ecc' 9. Lolloquiū eius quasi ignis exardescit rē.

C Deinde cū dicit. (Uolo ḡ rē.) Dñdit cui opi sint applicande. s. vt nubāt. Et pponit p̄mo documētū. Sc̄do assignat rōem ibi. (Jā. n. rē.) Dicit ḡ. Uolo iuuenes. s. viduas nubere rē. Cōtra. p̄me cor. 7. Bonus ē eis si sic p̄maneat rē. Ergo dz melius dicere. Uolo p̄tinere. R̄ñdeo. Hieronymus dicit q̄ illud p̄me cor. 7. Uolebat ex p̄ncipali intētionē: s; vnusq; qz p̄p̄riū donū a deo. Et ideo subdit. Melius est nubere q̄ vri rē. Et iō in quo casu loq̄tur videndū ē: qz i hoc ne primā fidē faciant irritā: r̄ iō subdit melius r̄ dicit volo nō ex p̄ncipali intētiōe filios p̄creare melius q̄ eos occulte occidere p̄ abozuz: supra z. Saluabit̄ at̄ p̄ filioz generationē si p̄māserit i fide rē.

C Itē matressfamilias eē: vt. s. sint occupate nec verbo se discurrāt p̄ domos. Et ē b̄ volo vt nullā occasionem dent aduersario. i. vel diabolo vel gētili maledicti gr̄a. i. vt possit maledicere ecclesys dei. In quo sic cōcludit vītā viduaz: vt sic viuant vt i nullo alios puocēt ad lasciuia. p̄me. pe. z. Sic ē volūtas dei vt bñfaciētes obmutescere faciatis imprudētiū hoium ignorātiā rē. Et ē ei' hec rō: qz qd̄a vouētes castitatē p̄uerse sunt retro votuz irritates. Et tales vadunt post sathanam per imitationē qui apostatauit de societate angeloz.

C Deinde cū dicit. (Si qz ḡ rē.) Dñdit q̄ vidue sunt nutritiē a puatis p̄sonis: et p̄mo ponit documētū. Sc̄do rationē ibi. Et nō grauet rē. Dicit ḡ q̄ ē vidua v̄e speret i deo: s; si q̄ hz frēs vel parētes sustētet ab illis. Et iō dicit. (Si ḡs fidelis rē.) qz b̄ ē op' pietatis. Et b̄ vt ecclia nō grauet. Et b̄ necessariū ē: qz tūc ecclesia non habuit possessiones: s; mō hz possessiones deputatas ad b̄. p̄. Theſ. p̄mo. Nocte r̄ die opantes ne quē vestrū grauarem'. rē.

Lectio.

III.

Si bene presunt presbyteri duplici honore digni habeantur: maxime q laborant i verbo r̄ doctrina. Dicit enim scriptura. Non infrenabis os

boni trituranti: r̄ dignus est operarius mercede sua. Aduersus presbyterum accitationē noli recipere nisi sub duobus aut tribus testibus. Peccantes coram omnibus argue: vt r̄ ceteri timorem habeant. Testor coraz deo r̄ christo iesu r̄ electis angelis ei': vt hec custodias sine p̄iudicio: nihil faciens in alterā partē declinando. Adanus cito nemini imposueris: neq; p̄municaueris peccatis alienis. Te ipsum castū custodi. Noli adhuc aquā bibere: sed modico vino vtere propter stomachū tuū r̄ frequētes tuas infirmitates. Quorundam hominum peccata manifesta sunt p̄cedentia ad iudiciū: quozūda; aut̄ sequuntur. Similiter r̄ facta bona manifesta sunt: r̄ que aliter se habent abscondi non possunt.

C Supius egit de viduis honorādis q̄ stipēdys ecclie sustētabāt: h̄ agit d̄ honoratōe p̄sbyteroz et p̄ instruit timotheū q̄r se h̄eat ad eos. z' oñdit quō qd̄a dicta sūt itelligēda ibi. (Quozūda; hoium rē.) Itē p̄ oñdit q̄ p̄sbyteri sūt honorādi. z' p̄firmat p̄ auctoritatē ibi (Dic. n. scriptura rē.) Circa p̄m duo facit: qz p̄ oñdit q̄ sunt honorādi. z' oñdit q̄ rōne debet eis honor ibi. (Marie q̄ rē.) Dicit ḡ. Qui bñ rē. Presbyter idē ē qd̄ senor: et sicut senes etate p̄suerūt h̄re prudētiā. Job. 12. In multo tpe prudētia: ita q̄ sumit ad regimē ecclie dz prudēs eē. Lu. 12. Fidelis r̄ prudēs rē. Et iō plati ecclie. s. epi et sacerdotes vocāt p̄sbyteri. Et iō dicit. (Qui p̄sūt.) Nec b̄ tm̄. s; oz q̄ bñ p̄sunt. s. ad dei honorē: r̄ n̄ ad p̄p̄riā p̄moditatē. Eze. 34. Ueb pastorib' isrl' q̄ pascebāt semetip̄os. Itē prudēs vt vnicuiq; det tpe suo. p̄ cor. 4. Dicia q̄rif iter disp̄sator res vt fidelis qz inueniat. Isti duplici digni sunt honore q̄r vñ ē i m̄stratiōe necessarioz. Tob. 1. Ex his qd̄ honorat' fuerat a rege habuisset decē talēta argēti rē. Prouer. 3. Donora dñz de tua substātia rē. Itē ali' i exhibitione reuerentie. Ecc' 4. Presbytero humilia aiaz tuā. Deb. 12. Obedite p̄positis vestrīs. Prouer. 12. Dēs do-

mestici eius vestiti sunt duplicib' rē. Esa. i6. In terra sua duplicia possidebūt rē. Sed precipue hic honor ē illis ex bibēdus q' hoc merent' suo labore. s. q' laborant in vbo p' dicationis. Phil. 2. Inter quos lucetis: sicut luminaria i mūdo verbū vite continētēs rē. Col. 3. Verbū xpi habitet in vobis abūdāter in omni sapiētia docētēs rē. Itē in doctrina. i. in eruditōe. Jere. 3. Dabo vobis pastores iuxta cor meū r' pascēt vos sciētia r' doctrina. Et ephe. 4. Iungit pastores r' doctores: q' hoc ē officium epi.

¶ Deinde cū dicit. (Dicit. n. rē.) Probat p' duplicē auctoritatē r' vna' introducitur s'm sensum mysticū: aliā s'm litteralē ibi. (Dignus est rē.) Dicit g'. Dicit enim scriptura. s. deuter. 25. Nō alligabis rē. p'me cor. 9. pbat apl'us hoc eē intelligendū de doctoribus: q' deo nō ē cura de bob' nō qn' subsint diuine puidētie: s' q' nō est deo cura q' h' boēs tractent boues q' possunt eis vti vt volūt. Un' illa lex nō ē de bobus: s' p' similitudinē dī. Quasi dicat. Domini laborāti in officio nō phibeas qn' viuat de illo officio. Per boues. n. intelligunt' docētēs. Prouer. 14. Ubi plurime segetes ibi manifesta est fortitudo bonis. Per messes fideles. Mat. 9. Messis qdē multa rē. Ergo non sunt phibendi p'dicatores r' doctores qn' sumptus habeant. Alia auctoritas ē. Dignus ē operari' cibo suo. Mat. 10. Uel potius in veteri testamēto ē licet nō sic scripta sit. Nec p'uenit apl'us de euāgelio adducere auctoritatem: nisi cū expressione dicentis: s' sumit' h'ec de Leui. 9. Nō morabit' apud te merces mercenarij tui vsq' mane rē. S' nunqd' isti sumptus sunt merces: Dicit Aug. in glo. q' sic. Nō tñ venale ē euāgelii vt p' istis predicet'. Merces. n. qn'q' dī qd' homini reddit' p' p'mio finali: r' sic absit q' p'dicatoz' merces sint h' sumptus: qn'q' dicit' merces solū quo q' sit dignus laborādo. Et hoc mō large hic dī merces. Et ideo dicit Aug. Accipiant ergo rē.

¶ Deinde cū dicit. (Aduersus p'sbyterz) agit de correctōe presbyteri dicens q' p'sbyter q' bñ presunt duplici honore sunt honorādi: s' mali sunt corrigēdi. Circa qd' tria facit. Primo dicit q' faciliter eoz' accusatio nō admittat'. Scdo q' culpabiles sunt publice corrigēdi ibi. (Peccantē rē.) Tertio q' nō damnent' temere ibi. (Sine p'iudicio rē.) Dicit g'. Tu maior p'sbyter noli aduersus p'sbyterz rē. Duo sufficiūt si boni sunt: cuius rō est in glo. q' nō ē facile accusanda tā alti ordinis p'sona q' sit vice xpi. S' hoc nō vī sufficere: q' alioz' accusatio nō nisi sub duob' vel tribus testibus admittit'. Deuter. 17. In ore duoz' ac triū testiu' pibit q' occidēt rē. Un' notandū q' aliud est accipere accusationē r' aliud p'denare accusatū. 2^m non debet iudex: nisi cum testibus conuictus fuerit dānandus: r' hoc in hominibus: sed in sacerdotem nec debet accusationem recipere nisi sit euidens.

¶ Deinde cum dicit. (Peccantē rē.) Dicit quōd puniat' si sibi p'bet' r' p'mo oñdit q' publice corrigat eum. Scdo adiurat eū q' obseruet ista ibi. (Testor corā rē.) Dicit g' peccatēs tā presbyteros q' quoscūq' corā oib' argue. Et quare: Ut ceteri timorē habeāt. Procedit tñ aliter i correctione fraterna: alr in iudiciaria: q' iudex gerit p'sona publicā: r' iō d' intendere bonū cōe qd' ledit' p' peccatū publicū: q' multi scādalizant'. Et iō iudex ecclesiasticus sic d' publice punire vt alij edificent'. Eccles. 8. Nō cito p'ferē malos sentētia absq' vllō timore filij hominū ppetrāt mala. puer. 19. Pestilēte flagellato stult' sapiētior erit rē. Nota q' dicit. Corā oib'. S' 3. Mat. 18. Si peccauerit in te frater tuus corripe eū iter te r' ips' solū rē. Rñdet Augustin' i glo. distigie tpa r' peccatū: q' aliud ē occultū aliud publicū. S' primū idiget occulto remedio. i. occulte arguēdū: r' de hoc loq' dñs. Un' dī

cit i te. s. solo: quasi occulte. S' apl' loq' de peccato publico qd' publica pena indiget. Et hoc significat' in mortuis quos dñs suscitauit. Mat. 9. Puellas intra domū p' qd' occultū peccatū intelligit'. Un' r' tūc eiecit turbā: sed Lu. 7. Siliū vidue extra portā corā oib' p' quod ostenditur publicum peccatum publice puniendum.

¶ Deinde cū dicit. (Testor rē.) Nō iudex ecclesiastic' maxime gerit i iudicādo p'sona dei: iō p' deū attestādus ē q' iuste iudicet. Sic. n. d' arguere corā oib' q' nō despiciat iudiciū dei. Ubi tria oñdit. Primū ē auctoritas diuina: q' de' p' auctoritate iudicabit: iō dicit corā deo. Hei. 18. Iudicas oēs terrā. Itē xps hō sic i iudicio cōparēs. Jo. 5. P'tatez' ddit ei iudiciū facere: q' fili' hois ē rē. Et iō dicit. Et xpo iesu. Itē angeli sicut ministri. Mat. 25. Lū venerit filius hois i maiestate sua r' oēs angeli cū eo: tūc sedebit sup' sedē maiestatis sue rē. Ideo addit. Corā angelis Job. 10. Instauras testes tuos contra me rē.

¶ Deinde cū dicit. (Sine p'iudicio rē.) Remouet temerariū iudiciū dicens. (Sine p'iudicio.) Ut. s. nō temere pcedas: s' cū deliberatiōe nihil faciēs. s. declinādo i alij quā partē. Uel sine p'iudicio. i. sine p'cedenti discussione. Ecc. 33. Sine iudicio nihil facias graue. Job. 29. Lām quā nesciebā diligētissime iuestigabā: alr nō esses medi' iter ptes. Exo. 23. Nō declinabis in iudicio pauperis.

¶ Deinde cū dicit. (Man' cito rē.) Agit de p'motiōe et b' vī eē rō p'mi. Sicut. n. nō d' cito punire: nec cito p'mo tenere. i. ordinare de facili ad sacros ordines. Supra. 2. Et bi p'betur primū rē. Numeri. 11. Cōgrega ad me septuaginta viros d' seniozib' israel q's tu nosti q' senes sint populi ac magistri. q. d. Illos q's tibi p'stat ydoneos esse. Et quare: Neq' cōcaueris rē. q' si inordinate p'moucas et ex b' ptingat peccatū eis vel in plebe: hoc tibi imputabitur. Uel cōmunicat alienis: q' nō corrigit eoz' pōt'. Ro. 1. Digni sunt morte nō solū q' faciūt ea: s' q' p'sentunt facientibus. Esa. 52. Pollutū noli tangere.

¶ Deinde cū dicit. (Teipsum rē.) Dicit quōd hēat se ad seipm: r' b' satis rōabilr: q' ptingit q' aliq's ita fert' ad alios q' se negligit. Un' p'mo hortat' eū ad castitatē. 2° ex b' reprimit imoderatā ei' abstinentiā ibi. (Noli adhuc rē.) Dicit g'. Tu q' alios debes corrigere. Teipsum castū rē. p' cor. 9. Castigo corp' meū r' i fuitutē redigo ne cū alijs p'dicauero ipse reprobus efficiar. Iste sigdē timothe' erat nimie abstinentie r' ad vitandū carnis peccata corp' macerabat. Eccles. 2. Logitās i corde meo abstrahere a vīno carne meā rē. Et q' pp' b' fuit infirmus totaliter: iō dicit ei. Noli adhuc postq' es ifirm' rē. Et quare: Nō Leuit. 2. Quicqd' obtuler' sacrificij sale. s. discretiōis p'dies. Ro. 12. Rōnabile obsequij vsq' rē. Et iō dicit. (Utere vīno s' modico) nō ad ebrietatē. Ecc. 31. Exultatio aie et cordis vinū moderate potatus rē. Propter stomachum tuū r' frequētes ifirmitates tuas. s. q' tibi ex abstinentia p'uenerūt. Glo. Laborādū. n. ē vt si fieri pōt' ceptū officii gradatū p'moueat' pot' q' p' incōsiderationē diminuat'. Sed notandum est q' sanabat Paulus infirmos r' mortuos suscitabat: r' tamen timotheum curat consilio medicine: per quod datur intelligi q' non ad omnes vtebatur miraculis: sed quando expēdiebat propter fidem.

¶ Deinde cū dicit. (Quozūdā rē.) Dicit qualiter intelligenda sunt duo q' dixit. s. sine p'iuudicio nihil in cōdē natiōib' fiendū. Itē man' cito rē. Et p' p'm. 2° z^m. Quātū ad p'muz dicit. (Quozūdā rē.) Quasi dī. Superius dixi sine p'iuudicio rē. Tñ debes adhibere cōsiderationē: q' q' dā peccata sunt notoria: r' hec nō idiget' exāmiatiōe: qdā occulta r' hec indigent. Un' in istis vere intelligitur sine p'iuudicio non in p'mis: quia illa p'cedūt iudiciū: ista

vero subsequuntur. s. manifestatio p̄ discussionē nō tūc publicādas. puer. 27. Quō in aq̄s resplēdent vultus p̄spici entū sic corda hoīuz manifesta sunt prudētibus. (Se cūdo dicit. (Manus cito rē.) Qd̄ dicit eē intelligenduz i nō manifeste bonis: qz s̄lr̄ facta bona quozūdā manifesta sunt. Mat. 5. Videāt opera v̄ra bona z glōrificent patre vestrū rē. Jo. 3. Qui aut̄ facit veritatē venit ad lucez vt manifestent ei⁹ opa rē. (Que aliter se habēt). i. que non sunt manifesta abscondi non possunt: quia Mat. 10. Nihil opertum qd̄ non reueletur: z occultum qd̄ nō sciat rē. quia vel in futuro vel etiam hic omnis iniquitas manifestatur. Et in his non est facilis impositio.

CAPI.

VI.

Quicunq; sunt sub iugo serui: dominos suos omni honore dignos arbitrentur: ne nomē dñi z doctrina blasphemetur. Qui autem fideles habent dominos: nō contentant: quia fratres sunt: sed magis seruiant: qz fideles sunt z dilecti: qz beneficij participes sunt. Hec doce z exhortare. Si q̄s aliter docet: z non acquiescit sanis sermonibus domini nostri iesu christi: z ei que s̄m pietatem est doctrine: superbus nihil sciens: sed languens circa questiones z pugnas verborum ex quibus oriuntur inuidie: contentiones: blasphemie suspitiones male: conflictationes hominum mente corruptorum: z qz a veritate priuati sunt: existimantius questum esse pietatē. est autem questus magnus pietas cum sufficientia. nihil enim intulimus in hunc mundū. haud dubium: quia nec auferre qd̄ possum⁹. Habentes autem alimēta z quibus tegamur his contenti simus.

Supra apl̄s timotheū instruxit de vsu ciboz z de p̄sonis qbus ecclesia ministrabat alimenta: hic agit de alyis p̄sonis ad populū ecclesie p̄tinētibus. Et p̄mo de p̄sonis infimi status. Sc̄do de p̄sonis maioris stat⁹ ibi. (Diuitibus rē.) Circa primū tria facit: qz p̄mo ponit instructionē de suis. Sc̄do arguit triaz assertionē ibi. (Si q̄s h̄z rē.) Tertio monet vt tria vitet z fuer̄ p̄dicta ibi. (Lū at rē.) Itē p̄ma in duas: qz p̄mo ostendit qd̄ sit tenendū. Sc̄do docet hoc eē docēdū ibi. (Hec doce rē.) Itē p̄mo ostendit qualiter se habeant sui ad dños infideles. Sc̄do qualiter se habeāt ad fideles ibi. (Qui aut rē.) Dicit ḡ. Quicunq; sui sunt sub iugo. s. pp̄ seruile additionē q̄ d̄ iugū similitudinariē: qz sicut boues p̄tinent sub iugo: vt nō liceat eis ire quo velint: ita sui sub dño vt non liceat eis qd̄ velint facere. Gala. 5. Nolite itez sub iugo seruitutis contineri. (Omni honore. i. debita reuerētia. Ep̄he. 6. Serui obedite dñis carnalibus cū omni timore z tremore i simplicitate cordis vestr̄i sicut x̄po rē. Lūius rō ē: ne nomē rē. Si enim dñi infideles seruos suos intuitu fidei rebelles sentirēt dānarent nomē x̄pi: z blasphemarent doctrinaz n̄ram. Ro. 2. Nomē x̄pi p̄ vos blasphemaf. Qui ḡ fideles habēt dños illis obediāt: ne nomē dei rē. Sz quō fidelibus: Qui aut rē. Nō p̄tendant qd̄ qnq; p̄tingit qn̄ familiaritas infimis exhibet. s. q̄ erigant in supbia. puer. 30. Per tria mouet terra z quartū nō p̄t sustinere: p̄ seruum cū regnauerit rē. Et huius rō est. s̄m p̄m: qz hoies

in talibus paralogizāt q̄ si in vno vident se equales credunt q̄ sint in oibus equales: z nolūt illis in aliq̄ subdit: sicut in ciuilibus: qz ppl̄s nō ē subiectus: credunt q̄ sint totaliter equales nobilibus. Et sic possēt p̄tingere q̄ serui vidētes se in aliquo. s. fide equales dñis reputēt se eq̄les simpl̄. Et iō dicit. (Non p̄tendant rē.) Et ponit tria. Primū ē fidei donū. Un̄ dicit. (Quia fideles sunt.) et B̄ valde magnū ē: qz p̄ fidē viuūt iust⁹. Itē p̄ eā vincit mundus. Sc̄do ē dignitas diuine dilectiois: iō dicit. (Dilecti) s. excellentius alyis creaturis: qz adoptant̄ in filios dei. p̄me Jo. 3. Videte qualē charitatē dedit nobis deus p̄r: vt filij dei nominemur z simus rē. Tertiu ē b̄nificiū gr̄e: iō dicit. (Qz b̄nificij participes sunt) s. q̄tum ad sacrum dñi. p̄me cor. 10. Panis quē frangimus nōne cōicatio corporis domini ē. ps. Particeps ego sum omnium timendum te rē. (Hec doce) s. nescientes z exhortare vt impleant scientes. Tit. 2. Hec loquere rē.

Deinde cū dicit (Si q̄s rē.) Excludit triaz assertionē. Et p̄mo modū false doctrine. Sc̄do radicē ibi. (Superbus rē.) Tertio effectū ei⁹ ibi. (Ex qbus rē.) Si vis scire q̄ doctrina sit erronea: hoc ostendit ex trib⁹. Primo si sit doctrinā ecclesiasticā. Et iō dicit. (Si q̄s aliter docet) s. q̄ ego z aly apl̄i: q̄tum ad primum. Gal. 1. Si q̄s vobis euāgelizauerit p̄ter id qd̄ accepistis anathema sit. Doctrina enī apostolorū z p̄phetarū d̄ canonica: qz ē quasi regula intellectus n̄ri. Et iō nullus aliter d̄ docere. Deu tro. 4. Nō addetis ad verbū qd̄ loquor vobis neq; auferetis ex eo. Apoc. vlti. Si q̄s appouerit ad hec apponat deus sup̄ illū plagas scriptas in libro isto rē. Quātum ad 2^m dicit. (Et nō acq̄scit rē.) Nā dñs iesus venit vt testimoniū p̄hibeat veritati. Jo. 18. In hoc natus sum: z ad B̄ veni in mūdū: vt testimoniū p̄hibeā veritati rē. Et ideo missus ē a patre sicut doctor z magister. i. Mach. 2. Ip̄s audite semp: et ipse erit vobis p̄r rē. Et iō erroneus ē q̄ cūq; nō acq̄scit s̄monib⁹ eius. i. reg. 18. Quasi peccatum ariolādi ē repugnare: z quasi scelus ydolatrie nolle acq̄scere. Et dicit sanis: qz in x̄pi s̄monibus nihil ē corruptio nis. nihil falsitatis vel puerilitatis: qz sunt s̄mones diuine sapiētie. puer. 8. Iusti sunt s̄mones mei: nō est in eis prauū quid: neq; p̄uersum. Recti sunt intelligentib⁹: et eq̄ inueniētib⁹ sciētiā. Quātū ad tertiu. puer. 6. Lōserua fili mi p̄cepta p̄ris tui z ne dimittas legē m̄ris tue rē. Un̄ dicit (Et ei q̄ s̄m pietatē ē doctrine) s. ecclesiastice. Hec pietas ē p̄ cultū dei. Tit. 1. Sc̄dm agnitionē veritatis q̄ est s̄m pietatē. Radix aut̄ erroris ē duplex. s. sup̄bie affectus: z defectus intellectus. Quātū ad primū dicit. (Supbus rē.) D̄r aut̄ supbia radix errorū dupliciter. P̄mo qz supbi volūt se itromittere de his ad q̄ nō attingunt: z iō necesse ē q̄ errēt z deficiant. Esa. 16. Superbia eius z arrogātia ei⁹ z indignatio eius plus q̄ fortitudo eius rē. Itē qz nolūt intellectū alteri subycere: s̄z inuitū sue prudētie: z iō nolūt obedire scripture sacre. Lōtra hoc d̄r. puer. 3. Ne innitaris prudentie tue. puerb. 11. Ubi humilitas ibi sapiētia. Itē defectus intellect⁹. Ubi sciēdū ē: q̄ sicut in corpore sanitas ē qdam equalitas humorū: ita veritas ē qdā equalitas in intellectu: qz veritas ē adequatio rei z intellectus. Un̄ sicut ifirmus qn̄ nō h̄z equalitatē cōplexiois ad modica tria accidētia ledit: sic i intellectu: qn̄ hō nō fundat̄ i veritate: nec h̄z virtutes p̄ quā possit iudicare veritates a q̄libet qōnis difficultate icidit i errorē. Un̄ dicit (Lāguēs circa qōnes rē.) Sap. 9. Nō ifirmus z exigui t̄pis z minor ad intellectū iudicij z legū rē. Sicut dicit boetius: ita se h̄z intellect⁹ ad rōnem: sicut circulus ad cētrū. Rō. n. discurre considerādo actus ac defect⁹: z habitudinē yni⁹ rei ad aliā. Et nisi resoluat